

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ชุตินา ชูช่วง*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างคือครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวน 100 คน โดยสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม 5 ระดับ (Rating scale) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าที (Independent Sample t – test) และทดสอบการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวน (One Way Analysis of Variance) ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: 1) ความคิดเห็น 2) การบริหารความเสี่ยง

บทนำ

การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคุณภาพคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รวมถึงวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข หมวด 4 มาตรา 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลัก ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ กระทรวงศึกษาธิการมีความมุ่งมั่นในการปฏิรูปการศึกษาเป้าหมายหลัก คือส่งเสริม สนับสนุนให้มี

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา แนวทางการปฏิรูประบบบริหารการศึกษาเพื่อกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษากระจายไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้ชุมชนมีบทบาทและส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา โดยมุ่งหวังให้การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ ปรากฏชัดเจนตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ระบุว่า “ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตการศึกษาโดยตรง” (อุทัย บุญประเสริฐ, 2546 หน้า 1)

การบริหารทางการศึกษาของประเทศจะบรรลุผล ต้องอาศัยกลไกการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ รัฐจึงได้กำหนดนโยบายปฏิรูปการศึกษาตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 กำหนดให้สถานศึกษาสำคัญที่สุด โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบสูงสุดในสถานศึกษา (สมบุรณ์ นนทสกุล, 2548 หน้า 2) ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากผู้นำขององค์กรเป็นสำคัญเนื่องจากเป็นผู้กำหนดทิศทาง และขับเคลื่อนแนวคิดและวิสัยทัศน์ ตลอดจนเป็นผู้บริหารจัดการทรัพยากรซึ่งค่อนข้างมีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (เอกรินทร์ สังข์ทอง, 2552 หน้า 5) จึงถือได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการบริหารงาน เนื่องจากเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงจึงต้องมีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ในการบริหารงาน และจำเป็นต้องพัฒนาสมรรถนะด้านภาวะผู้นำ เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร

ความเสี่ยงเป็นเรื่องของอนาคตที่ประกอบด้วยความไม่แน่นอน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือกลัวเสี่ยงมากเกินไป ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรตระหนักในเรื่องของความเสี่ยงให้มากขึ้น เนื่องจากความเสี่ยงที่เกิดขึ้นอาจมาจากปัจจัยที่หลากหลายทั้งภายในสถานศึกษา เช่น บุคลากร งบประมาณ ทรัพยากรทางการศึกษา และภายนอกสถานศึกษา เช่น สภาพแวดล้อมด้านกฎหมาย เศรษฐกิจ การเมือง ค่านิยมทางสังคม เป็นต้น การนำกระบวนการบริหารความเสี่ยงมาใช้ในองค์กร จะช่วยเป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการต่างๆ ขององค์กร จะมีการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ เนื่องจากการบริหารความเสี่ยงเป็นการทำนายอนาคตอย่างมีเหตุผล มีหลักการและหาทางลดหรือป้องกันความเสียหายในการทำงานแต่ละขั้นตอนไว้ล่วงหน้า หรือในกรณีที่พบกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่นหรือหากเกิดความเสียหายขึ้น ก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มี การนำกระบวนการบริหารความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการไว้ล่วงหน้า ในขณะที่องค์กร

อื่นที่ไม่เคยมีการเตรียมการหรือไม่มีการนำแนวคิดของกระบวนการบริหารความเสี่ยงมาใช้ เมื่อเกิดสถานการณ์วิกฤตขึ้น องค์กรเหล่านั้นจะประสบกับปัญหาและความเสียหายที่ตามมาโดยยากที่จะแก้ไข ดังนั้นการนำกระบวนการบริหารความเสี่ยงมาช่วยเสริมร่วมกับการทำงาน จะช่วยให้ภาระงานที่ปฏิบัติการอยู่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และป้องกันโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและปัญหาที่จะเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารความเสี่ยง ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้บริหารมั่นใจได้ว่าความเสี่ยงได้รับการจัดการอย่างเหมาะสมและทันเวลา รวมทั้งเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้บริหารในการบริหารงาน และการตัดสินใจในด้านต่างๆ เช่น การวางแผน การกำหนดกลยุทธ์ การติดตามควบคุมและการวัดผลการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย รวมทั้งช่วยให้การบริหารและจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 แตกต่างกัน
2. ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 3,304 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างกำหนด ขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 100 คน

ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีขอบเขตของ เนื้อหา 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านทรัพยากร 4) ด้านการบริหาร จัดการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 ข้อมูลเนื้อหาเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารความเสี่ยงของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ซึ่งมี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านทรัพยากร 4) ด้านการบริหารจัดการ เป็นแบบมาตรา ส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลตอนที่ 1 วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. ข้อมูลตอนที่ 2 วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. ข้อมูลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามเพศ วิเคราะห์โดยใช้ ค่าที (Independent Sample t – test)
4. ข้อมูลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการ ปฏิบัติงาน ใช้การวิเคราะห์หาค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) หากมี ความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะเปรียบเทียบค่าคะแนนเป็นรายคู่ ตามวิธีของ เชฟเฟ (Sheffe's Post hoc Comparison)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาประกอบการพิจารณาพัฒนาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
2. ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านทรัพยากร และด้านการบริหารจัดการ ไม่แตกต่างกัน
3. ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านทรัพยากร และด้านการบริหารจัดการ ไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผล

1. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในการบริหารความเสี่ยง 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านทรัพยากร ด้านการบริหารจัดการ พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุดสงวน บุญสิวานนท์ (2553) ได้ศึกษาการบริหารความเสี่ยงของธนาคารออมสินในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าผู้จัดการธนาคารออมสิน มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านกลยุทธ์ด้านสินเชื่อ ด้านตลาด ด้านสภาพคล่อง และด้านปฏิบัติการ ผู้จัดการธนาคารออมสินที่มีจำนวนพนักงานต่างกัน มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงเฉพาะด้านกลยุทธ์แตกต่างกัน ผู้จัดการธนาคารออมสินที่มีรูปแบบสาขาต่างกันแบบมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงเฉพาะด้านกลยุทธ์ ด้านสภาพคล่อง และด้านการปฏิบัติแตกต่างกัน แต่ผู้จัดการธนาคารที่มีสังกัด จำนวนบัญชีลูกค้า และระยะเวลาในการดำเนินงานแตกต่างกัน มี

การปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงโดยรวมและเป็นรายด้านไม่ต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ นายมะรอปี โดยหะมะ (2558) ได้ศึกษา การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในกรุงเทพมหานครและนนทบุรีพบว่าระดับการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้าน พบว่า การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารในภาพรวม มีระดับการบริหารความเสี่ยงลำดับจากมากที่ลดลงมาหาน้อยที่สุด 8 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมภายในองค์กรด้านการบังคับใช้เหตุการณ์หรือระบุเหตุการณ์ ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ ด้านกิจกรรมการควบคุมด้านการติดตามประเมินผลหรือการรายงาน ด้านการตอบสนองต่อความเสี่ยง ด้านการประเมินความเสี่ยง และด้านข้อมูลและการติดต่อสื่อสาร ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่ต้องพิจารณาความสำคัญของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้ผู้บริหารมีการปรับเปลี่ยนแนวทางการบริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เป็นผลมาจากสถานศึกษาจำเป็นต้องได้รับการประเมินผลการบริหาร เรียกว่า การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance) ในระดับสถานศึกษา ส่งผลให้ผู้บริหารเกิดการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์เพื่อนำมาพัฒนาสถานศึกษาของตนเอง ซึ่งอภิปรายในแต่ละด้านได้ ดังนี้

1.1 ด้านบุคลากร โดยภาพรวมและรายชื่อพบว่าครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสนดี จันท์เขียว (2555) ศึกษาการบริหารความเสี่ยงด้านคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายแม่วินพร้อมทั้งปัญหาและข้อเสนอแนะ พบว่าด้านทรัพยากรผู้บริหารมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงอยู่ในระดับมาก โดยมีการปฏิบัติในเรื่อง ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนา ให้มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะในการปฏิบัติงาน ส่วนการบริหารความเสี่ยงที่มีการปฏิบัติแต่ปฏิบัติในระดับน้อยที่สุดคือ มีการแบ่งภาระงานอื่นนอกเหนือจากงานสอนอย่างเหมาะสม สำหรับปัญหาการบริหารความเสี่ยงที่พบ คือ ขาดบุคลากร ขาดครูในบางวิชาเอก เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ครูที่มีอยู่ไม่ได้สอนตามวิชาเอก ขาดความกระตือรือร้น ไม่มีขวัญกำลังใจในการทำงาน ขาดการพัฒนาตนเอง และเปลี่ยนแปลงตนเองขาดงบประมาณในการสนับสนุนที่เพียงพอ และขาดความเป็นมืออาชีพ ครูไม่กระตือรือร้น ครูมีภาระงานมากจากการได้รับมอบหมายนอกเหนือจากการสอน ทำให้การสอนไม่เต็มที่ ส่งผลให้นักเรียนได้รับความรู้เท่าที่ควร และทำให้นักวิชาการขาดเอกภาพในการทำงาน ไร้ทิศทางในการจัดการศึกษา โดยมีข้อเสนอแนะควรเพิ่มงบประมาณ และเพิ่มบุคลากรที่ตรงตามความต้องการด้านการสอน สอนตามวิชาเอก ส่งเสริมเปิด

โอกาสให้ครูได้รับการพัฒนาตนเอง สร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน ประกอบกับมีปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอน

1.2 ด้านงบประมาณ โดยภาพรวมและรายข้อ พบว่าครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติงานเป็นไปตามระเบียบของกระทรวงการคลัง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะรัตน์ เสนีย์ชัย (2553) ศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ในความเสี่ยงด้านการเงินโดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่ผู้บริหารมีการตรวจสอบเช็คที่ส่งจ่ายก่อนลงลายมือมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นๆ และข้อที่ผู้บริหารมีการควบคุมงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินโครงการมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ ในทำนองเดียวกับ อัมพวัน ศรีวรรณยศ (2541, อ้างถึงใน วินัย เวียงลอ, 2552) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองเชียงราย พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติมากด้านงานธุรการและการเงิน คือ ดำเนินงานธุรการ การเงิน และพัสดุ อย่างถูกต้องเป็นไปตามระเบียบของราชการ และวณิชรัตน์ แหม่มพรม (2549) ได้กล่าวว่าสภาพการปฏิบัติงานการเงินและสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายเงินอุดหนุนทั่วไปของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 5 พบว่า ส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติงานถูกต้องตามระเบียบของกระทรวงการคลัง ส่วนการใช้เงินที่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของภารกิจเกิดจากกิจกรรมเร่งด่วนของการสั่งการจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน และการจัดงานเลี้ยงต่างๆ

1.3 ด้านทรัพยากร โดยภาพรวมและรายข้อ พบว่าครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสนดี จันทรเจียว (2555) ศึกษาการบริหารความเสี่ยงด้านคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายแม่วิน พร้อมทั้งปัญหาและข้อเสนอแนะ สำหรับด้านทรัพยากรสนับสนุนระบบการศึกษา พบว่าผู้บริหารมีการปฏิบัติเกี่ยวกับ การบริหารความเสี่ยงอยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการสำรวจ ซ่อมบำรุงวัสดุ ครุภัณฑ์ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานเสมอ จัดหาสื่ออุปกรณ์ และพัฒนาเทคโนโลยีให้เป็นปัจจุบันและเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน รวมถึงคำนึงถึงความปลอดภัยของอุปกรณ์ต่างทั้งภายในภายนอกห้องเรียน ทำนองเดียวกับงานวิจัยของ จรรย์ พะโยม (2556) ได้ศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 พบว่า การศึกษาความเสี่ยงด้านความปลอดภัยสถานศึกษามีการจัดเก็บรักษาข้อมูลสารสนเทศที่เป็นระบบทั้งในโปรแกรมคอมพิวเตอร์และเอกสาร แต่ยังไม่มีการปรับปรุงข้อมูลให้เห็นปัจจุบันทันสมัย สถานศึกษาบางส่วนสำรวจสภาพการใช้ของอาคารเรียน อาคารประกอบไม่สม่ำเสมอและต่อเนื่อง

สถานศึกษาบางส่วนยังไม่กำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัยและเวรยามที่คอยรักษาดูแลรักษาความปลอดภัยแก่บุคคลและทรัพย์สินในสถานศึกษา

1.4 ด้านการบริหารจัดการ โดยภาพรวมและรายข้อ พบว่าครุมีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารได้ดำเนินการบริหารจัดการสถานศึกษาตามบริบทและให้ความสำคัญในการบริหารงานด้านต่างๆ ดังที่เจริญเจษฎาวัดย์ (2550, หน้า 70) ว่าในการดำเนินงานหรือการทำงานกิจกรรมใดๆ ชนิดย่อมต้องมีความเสี่ยงเกิดขึ้น ความเสี่ยงหมายถึง โอกาสที่องค์การจะเกิดการดำเนินงานที่ขาดทุนหรือไม่สามารถดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จตามแผนงานหรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ กลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงที่สำคัญควรมีองค์ประกอบ อาทิเช่น การมีระบบข้อมูลสารสนเทศที่ดี การมอบอำนาจในการควบคุมความเสี่ยง การใช้ดุลยพินิจที่สอดคล้องกัน การมีนโยบายการบริหารความเสี่ยงที่ชัดเจน การมีเครื่องมือช่วยสนับสนุน การมีผู้เชี่ยวชาญ และการฝึกอบรม การโอนความเสี่ยง และการมีหน่วยงานตรวจสอบภายในสถานศึกษา เป็นต้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งกาญจน์ คงจูน (2553) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการความเสี่ยงทางด้านการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากรณีศึกษาเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ซึ่งมีบทสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษากล่าวถึงแนวคิดในเรื่องกลยุทธ์ในการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านต่างๆในสถานศึกษา เห็นได้จากแนวคิดของผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยงด้านกลยุทธ์อยู่ในระดับมากในทุกด้านของการบริหารสถานศึกษา และสอดคล้องกับ พสุ เดชะรินทร์ (2552) กล่าวว่าความเสี่ยงทางกลยุทธ์นั้น เป็นความเสี่ยงสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลวขององค์การอย่างแท้จริง

2. จากผลการเปรียบเทียบ พบว่าครุที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยจำแนกตามเพศนั้น พบว่าภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับครูชายและครูหญิงเท่าเทียมกัน นับตั้งแต่การสรรหา บรรจุแต่งตั้ง ตลอดจนการพัฒนาความรู้ ความสามารถของครูระหว่างปฏิบัติหน้าที่อย่างเท่าเทียมกัน ดังนั้นครูหญิงและครูชายจึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงไม่แตกต่าง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนฤมล บินหะซียาวัง (2553) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่รายด้านพบว่า ด้านการบริหารวิชาการ และด้านการบริหารงานบุคคล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงแตกต่างกัน

3. จากผลการเปรียบเทียบครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่าครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะรัตน์ เสนีย์ชัย (2554) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2 ตามตัวแปร ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน สถานที่ และขนาดของโรงเรียน พบว่า การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2 ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ในทำนองเดียวกับงานวิจัย นฤมล บินหะยีอาวัง (2553) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่าผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากประสบการณ์เกิดจากการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง จากแหล่งความรู้ต่างๆ ผู้ที่มีประสบการณ์มากจะมีการสั่งสมประสบการณ์ต่างๆ มากทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจมีแนวทางการในการดำเนินงานและแก้ไขปัญหา หรือปรับปรุงงานต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนันทา รุ่งเนียม (2547) ศึกษาเรื่อง การบริหารงานบุคลากรของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น พบว่า ในภาพรวมและรายด้าน บุคลากรมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์จิรา แป้นบัว (2550) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีขวัญและกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพงานที่ดียิ่งขึ้น
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการจัดการระบบการเบิกจ่ายเงินด้วยความโปร่งตรวจสอบได้ โดยคำนึงถึงความคล่องตัวเพื่อให้การทำงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเกิดประสิทธิภาพ

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ห้องสมุดจัดหาหนังสือ สื่อวัสดุ อุปกรณ์ให้เพียงพอต่อความต้องการ เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการที่ดีสำหรับผู้เรียน

4. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการกำหนดโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน แบ่งงานอย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

5. ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดตั้งคณะกรรมการการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษา โดยเฉพาะแนวทางในการบริหารความเสี่ยง โดยมีระบบการกำกับติดตามความเสี่ยงในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กึ่งกาญจน์ คงจุน. (2553). การบริหารจัดการความเสี่ยงทางด้านการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา กรณีศึกษาเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 3. สารนิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ .
- จริญ พะโยม. (2556). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- จันทร์จิรา แป้นบัว. (2550). ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ที่มีต่อการบริหารงบประมาณแบบ มุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- เจริญ เจษฎาวัดย์ . (2550). การบริหารความเสี่ยง . กรุงเทพฯ : บริษัทพอดี้ จำกัด.
- นฤมล บินหะยือว้าง. (2553). ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปิยะรัตน์ เสนีย์ชัย. (2554). การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทศนะขอข้าราชการ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2. สารนิพนธ์ ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พสุ เจริญรินทร์ . (2552) .การบริหารความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ .ผู้จัดการ 360 องศา รายสัปดาห์ ฉบับ วันที่ 27 ก.ค.-2 ส.ค.52 : สืบค้นจาก www.pasu@acc.chula.ac.th . 19 พฤษภาคม 2560.
- พิสันต์ จันทร์เขียว. (2555). การบริหารความเสี่ยงด้านคุณภาพการศึกษาโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย แม่วิน อำเภอแม่วิน จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ .
- มะรือปี โดยหะมะ. (2558). การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน กรุงเทพมหานครและนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

- วณิรัตน์ แยมพราหม. (2549). การปฏิบัติงานการเงินและสินทรัพย์ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วินัย เวียงลอ. (2552). การบริหารความเสี่ยงด้านการเงินของโรงเรียนบ้านแม่แฮเหนือ . สารนิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ .
- สุดสงวน บุญศิวนนท์. (2553). ผลกระทบของการบริหารความเสี่ยงด้านทรัพยากรมนุษย์ที่มีผลต่อการดำเนินงานของธุรกิจเครื่องนุ่งห่มในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สุนันทา รุ่งเนียม. (2547). การบริหารงานบุคคลของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา ในจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สถาบันราชภัฏเลย.
- สมบูรณ์ นนท์สกุล. (2548). “การบริหารสถานศึกษา”. วารสารวิชาการ.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2546). หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการ โรงเรียน. กรุงเทพฯ: เอส เอส ดี การพิมพ์
- เอกรินทร์ สังข์ทอง. (2552) . “ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในสังคมพหุวัฒนธรรม : การทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและการปฏิบัติ”. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 ม.ค. – มิ.ย. 2552 : 3 – 14.